

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania A. B. oraz A. B.1, J. S. i E. G. wspólników "Z." Spółki cywilnej w K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Łodzi

o podleganie obowiązkowi ubezpieczenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 19 listopada 2024 r.,

skargi kasacyjnej A. B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 4 września 2023 r., sygn. akt III AUa 245/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od A. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Łodzi kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Łodzi stwierdził, że A. B. od 1 marca 2021 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek „Z. s.c.”, podnosząc pozorność umowy o pracę.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2023 r., VIII U 2478/21 Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołania ubezpieczonej oraz płatnika składek (pkt 1), zasądził od A. B. rzecz organu rentowego kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2) oraz zasądził solidarnie od A. B.1, J. S. i E. G. wspólników Z. spółki cywilnej w Ł. rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3).

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 4 września 2023 r., III AUa 245/23 oddalił apelacje odwołujących się oraz zasądził od A. B. oraz solidarnie od A. B.1, J. S. i E. G. na rzecz organu rentowego kwoty po 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku ubezpieczona zarzuciła naruszenie: a) art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; b) art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.; c) art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.; d) art. 65 § 2 k.c.; e) art. 22 § 1 k.p.; f) art. 734 k.c.; g) art. 6 k.c. w związku z art. 3 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 234 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, gdyż zaskarżone rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego, tj.: art. 22 § 1 k.p., art. 734 k.c. oraz art. 83 § 1 k.c.

Zdaniem skarżącej poczynione w sprawie ustalenia faktyczne nie pozwalają na przyjęcie, że stosunek pracy istniejący między nią, a płatnikiem składek cechował się pozornością. W jej ocenie świadczyła ona pracę jako lekarz pediatra, co potwierdzały nie tylko liczne dowody, ale również wynikało to z posiadanych przez skarżącą uprawnień oraz charakteru działalności płatnika składek. Natomiast Sąd Apelacyjny rozstrzygając jakie cechy posiadał badany stosunek skupił się przede wszystkim na pobocznych aspektach związanych z wcześniejszą współpracą stron oraz późniejszym skorzystaniu przez skarżącą ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze powyższe skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów

sądowych w tym również kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o oddalenie złożonej skargi kasacyjnej, a także o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie kwalifikuje się do przyjęcia skargi celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Ponadto zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżąca formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, ale nie można przyjąć, iż przesłanka ta występuje w rozpoznawanej sprawie.

Stawiane w uzasadnieniu wniosku tezy w żaden sposób nie świadczą o zasadności skargi, która winna być łatwo dostrzegalna już nawet przy jej pobieżnej

lekturze (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 4298/22, LEX nr 3582570). Równocześnie skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2019 r., III UK 290/18, LEX nr 2677006). Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym - w jej ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona, czego strona skarżąca niestety nie zdołała zrobić. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w stosownym wywodzie prawnym - którego w przedmiotowej skardze niestety również zabrakło - wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774; z dnia 22 marca 2016 r., II PK 31/15, OSNP 2017 nr 10, poz. 127; z dnia 18 sierpnia 2021 r., II PSK 97/21, LEX nr 3325579; z dnia 6 września 2022 r., II USK 667/21, LEX nr 3416129). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., II USK 716/21, LEX nr 3487761). Z tym, że oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu

Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 15 grudnia 2020 r., III PK 191/19, LEX nr 3270748; z dnia 27 kwietnia 2021 r., III PSK 45/21, LEX nr 3181515; z dnia 5 maja 2021 r., II USK 175/21, LEX nr 3245310).

W obowiązującym stanie prawnym Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania prawidłowości ustaleń faktycznych i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. O ile bowiem Sąd Apelacyjny jest również "sądem faktu" i według zapatrywań doktryny oraz orzecznictwa kontynuuje postępowanie rozpoznawcze co do faktów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 kwietnia 2000 r., III CKN 812/98, OSNC 2000 nr 10, poz. 193; z 5 lutego 2006 r., IV CK 384/05, LEX nr 190756; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., III CZP 62/02, OSNC 2004 nr 1, poz. 7), o tyle Sąd Najwyższy jako "sąd prawa", rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Ustrojową funkcją Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do dokonywania kontroli prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że Sąd drugiej instancji naruszył art. 22 § 1 k.p., art. 734 k.c. oraz art. 83 § 1 k.c., poprzez przyjęcie, że stosunek pracy istniejący między nią, a płatnikiem składek cechował się pozornością.

Ustalenie, czy stosunek pracy charakteryzował się pozornością należy do sfery ustaleń faktycznych, a tym samym jego rozstrzygnięcie zależy od okoliczności faktycznych konkretnej sprawy.

Sądy rozpoznające sprawę jednoznacznie stwierdziły, że w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, że ubezpieczona od dnia 1 marca 2021 r. do momentu powstania u niej czasowej niezdolności do pracy nie wykonywała u pozwanego pracy lekarza pediatry w ramach umowy o pracę. Do czasu zawarcia spornej umowy odwołująca się pracowała na rzecz płatnika na podstawie umowy zlecenia i taki rodzaj współpracy był akceptowany przez każdą ze stron, a po 1 marca 2021 r. w sposobie prowadzenia przez płatnika działalności, jak w sposobie świadczenia pracy przez odwołującą się nie zaszły żadne istotne zmiany. Analiza organizacji pracy lekarzy pracujących w Przychodni należącej do przedsiębiorstwa płatnika wykazała, że płatnik składek stosował w stosunku do ubezpieczonej takie same zasady organizacji pracy w okresie, kiedy miała być zatrudniona na podstawie umowy o pracę, jak i w poprzednim okresie, gdy strony łączyła umowa cywilnoprawna. A zatem zatrudnienie ubezpieczonej nie było uzasadnione ekonomicznie i nie było podyktowane rzeczywistą potrzebą zatrudnienia przez płatnika składek lekarza pediatry na podstawie umowy o pracę. Wobec powyższych okoliczności, Sądy uznały, że strony skonstruowały określoną sytuację prawną dla potrzeb uzyskania przez ubezpieczoną świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Podnoszone przez skarżącą argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, która ma na celu udowodnienie korzystnej dla ubezpieczonej tezy, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania przez Sąd Najwyższy wniesionej przez nią skargi kasacyjnej, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z art. 398²¹ w związku z art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c.

[SOP]

r.g.

